

Halså kommune

Drifts- og næringsavdelinga

Landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref
2014/352-2

Saksbehandler
Ingebrigt Henden

Dato
22.10.2014

Høring av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Viser til høringsbrev.

Vedrørende temaet driftsfellesskap og arealtilskudd, vil vi tro dette ikke lenger blir særlig problematisk i og med at arealsatsene per dekar nå er lik enten man driver stort eller lite areal. Bunnfradraget vil i seg selv bidra til å unngå oppsplitting av dyrkaareal på flere søkere enn det som er reelt.

Generelt er det i mange tilfeller en fordel å samarbeide for å oppnå effektiv drift og spare kostnader. Ett eksempel kan være to-tre nabo gårdsbruk som går i lag og foretar innhøsting av grovfor sammen pga det er raskere og gir bedre kvalitet på siloen (raskere og bedre ensilering). Kanskje legger man en felles 1. slått i en silo, felles 2. slått i en silo og en felles 3 slått i en silo. Så har man kanskje felles utstyr for uttak av silo, og utkjøring av grovfor i de tre fjøsene. Gårdsbrukene i et slik eksempel drives fortsatt hver for seg mht. husdyr, men overgangen mellom hva som er hver for seg blir mindre dess mer man samarbeider.

Det er ikke et problem i seg selv at gårdsbruk/ foretak samarbeider. Problemet er egentlig at man kan oppnå tilskudd som man ikke skulle hatt. Problemet er også at det er helhetsvurderinger som må gjøres, og det er tvilstilfeller, dvs. noen få prosent av søknadene det kan være behov for en vurdering/ gjennomgang. Det er i dagens forskrift og veiledning lite aktuelt at gårdbrukerne kan få avklart på forhånd hva som er lov og ikke lov mht. driftssamarbeid og produksjonstilskudd. Søkere som er i grenseland for at de skulle søkt produksjonstilskudd som et fellesskap skulle fått avklart dette med forvaltningen på forhånd. I dag er det lagt opp slik at det er opp til den enkelte å søke/ bekrefte at man oppfyller vilkårene for å søke, så vil ev. kontroll i ettertid avdekke om det er mislighold.

Vedrørende ordningen med arealtilskudd har det tidligere ikke vært stilt krav til hvordan arealet skal drives, annet enn en høsting, og minimumskrav til forsalg eller husdyr knyttet til arealet. For eksempel beiting av dyrka jord med sau en gang om våren er strengt tatt nok for å få med et

Postadresse
6683 Vågland

E-post:
post@halsa.kommune.no

Besøksadresse
Rådhuset

www.halsa.kommune.no

Telefon
71 55 96 00

Telefaks
71 55 96 01

Bank
4090 06 00005

Org.nr
962 350 526 MVA

areal i søknaden. Mange fornyer arealet jevnlig, passer på drenering med mer, mens andre driver arealet så lenge det lar seg drive uten vedlikehold. Gjennom et kartsystem kunne gårdbrukeren for hver søknadsomgang i august angi hvilket grovfor-areal som fornyes hvert år. I gjennomsnitt burde kravet vært minimum 5 % fornying av dyrka jord for å få arealtilskudd. Et gårdskart knyttet til arealtilskudd ville medført at søker måtte bekrefte hvilket areal som har vært i drift med slått eller beite, og hvilket areal som ikke er i drift.

Landbruksforvaltningen har egentlig lite opplysninger fra søker om hvordan dyrka jorda drives. Er det slått på arealet, er det 1 eller to slåtter, kjøres det husdyrgjødsel på arealet (registreres nå gjennom RMP), er det beiting på arealet, andre tiltak på arealet som f. eks utført drenering, osv.. Slike opplysninger kunne kommet frem for hvert skifte gjennom et kartbasert søknadssystem, og så kunne forvaltningen enkelt kunne kontrollert om opplysningene stemmer. I dag bruker søker ofte opplysninger om areal fra gårdskartet, men er kanskje mindre bevisst på å søke kun på det arealet som er i aktiv drift, og ev. foreta justeringer/ kontroller selv også med at opplysningene i kartet stemmer med faktisk drift.

Tilskudd til drenering gis i dag gjennom egen forskrift. Mulig et slik dreneringstilskudd kunne vært gitt ved søknad om produksjonstilskudd basert på hvor mye man har drenert.

Tilskudd til drift av bratt-areal var tidligere en sentral ordning gjennom arealtilskuddet. Dette ble overført til Regionalt miljøprogram. Fordelen med en sentral ordning med tilskudd til brattareal er lik behandling uavhengig av hvilket fylke eller landsdel man ligger i. Det er liten forskjell på sentralt areal- og kulturlandskapstilskudd og Regionalt Miljøprogram. Det ville vært en forenkling om RMP ble innlemmet i det sentrale produksjonssøknad-systemet.

Det er en del tilskuddsordninger som vanskelig lar seg kontrollere. Dette gjelder f. eks antall dyr på innmarksbeite og utmarksbeite. På mange gårdsbruk er det gjerdet inn både innmark og utmark og dyrene går på begge deler samtidig. Det er også vanskelig å kontrollere dyretallet ved telling. Vedrørende beiting er dette også et krav gjennom forskrift om hold av storfe og forskrift om velferd for småfe, slik at tilskudd per dyr på beite kunne kanskje like godt vært fordelt på det ordinære dyretilskuddet.

Dyretelling i store fjøs er vanskelig. Dette er ikke noe kommunen enkelt kan utføre ved en stikkprøvekontroll. Her må systemet med hysdyrregister være tilstrekkelig og kvalitetssikret. Vedrørende melkeproduksjon og husdyrkontrollen gjennom Tine er dette systemet bra. Tilsvarende burde det nesten vært krav om like gode internkontroller innen ammeku- og sau, dvs at gårdbrukerne må være medlemmer/ organisert i slike internkontrollsystemer (muligens i regi av mattilsynet som kan ha en årlig kontroll med merking, opprydding i dyretall og generell kontroll med dyreholdet). Husdyrregistersystemet fungerer brukbart i dag, og man må ved større besetninger stole på disse registreringssystemene.

Avløsertilskudd ved ferie og fritid: Hensikten med ordningen er at gårdbrukeren skal ha råd til, og muligheten til ferie/ fritid. Selv om tilskuddet er en refusjonsordning/øremerkede midler til å lønne avløser, kunne man vurdert om disse midlene heller kunne vært en del av inntektsgrunnlaget uten krav om dokumentasjon. De fleste gårdbrukere vil uansett leie inn nødvendig hjelp til ferie/fritid, og egentlig er dette en rigid ordning. Siden man definerer et avløsertilskudd ut fra størrelsen på drifta, kunne det vært utbetalt med en halvpart søknadsomgangen 1. august, og en halvpart søknadsomgangen 1. januar. 80-90 % av beløpet vil uansett kunne legitimeres automatisk ved at gårdbrukere leier inn avløser eller hjelp på gården. Om noen ikke har avløser, kan man kanskje si at det er deres valg.

Avløsertilskudd ved sykdom:

Ved sykdom er det av og til vanskelig å ansette en avløser. I samdrifter kan ikke en annen samdriftsmedlem brukes som avløser. Heller ikke samboer/ektefelle kan benyttes. I tilfeller der man ikke får tilgang til landbruksvikar gjennom avløserlaget, burde det vært lov å benytte avløser som er samboer/ektefelle, eller annen samdriftsmedlem forutsatt at avløserlaget bekrefter at det ikke er ledig landbruksvikar i den aktuelle perioden.

Søknadsskjemaet ved avløsertilskudd ved sykdom er slik at søker skal bekrefte en del opplysninger, om man har lønnsinntekter, utbetaling fra NAV i sykemeldingsperioden med mer. Kunne dette systemet vært forenklet. Ved sykemelding er det de første 16 dagene som uansett gir maksimal dagsats uten fradrag for ytelser fra Nav. (arbeidsgiverperioden). Fra dag 17 er ordningen samkjørt med opplysninger om dagpenger fra Nav. Systemet er relativt nøyaktig mht å komme fram til en korrekt dagsats for avløsning ut fra en kontroll av hvor aktiv søker er i gårdsdrifta eller om man har krav på mindre ut fra stor andel jobb utenom gårdsdrifta, men krever en god del dokumentasjon. Kommunene som behandler og gjør vedtak kunne med fordel hatt tilgang til samme saksbehandlerprogrammet som fylkesmannen benytter ved søknad om tilskudd til avløser ved sykdom. Søknadene kunne også med fordel vært nettbasert, slik at søker selv kan få tilbakemelding på om søknaden er klar til innsending (inneholder tilstrekkelig med opplysninger).

Avløsertilskudd ved sykdom er ment som et sikkerhetsnett for gårdbrukeren. Ordningen gjelder i ett år. Kunne man ganske enkelt i stedet avsatt 5 % av produksjonstilskuddet på en rentekonto (omtrent som skogavgiften), og at gårdbrukeren selv velger hvor mye som skal avsettes i sum på denne kontoen, f. eks minimum kr. 100.000. Ved sykdom har da gårdbrukeren denne kontoen å benytte. Nærmest alt byråkrati omkring denne ordningen vil da forsvinne, og det vil være gårdbrukeren som selv avsetter pengene gjennom produksjonstilskuddet. Eneste kravet vil være at det avsettes et beløp inntil en fastsatt minimumsbeløp er oppnådd. Når gårdbrukeren slutter eller selger gården, kan han ta ut dette beløpet, eller overføre det til ny eier/ driver. Rentene av beløpet bør tilfalle gårdbrukeren/ denne kontoen.

Med hilsen

Ingebrigt Henden
Jordbrukssjef
7155 9626